אוצר מדרשים — מדרש ויסעו

מדרש ויסעו: נוסד על הפסוק ויסעו ויהי חתת אלהים על ההרים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב (בראשית ל"ה ה'), ונקרא ג"כ ספר מלחמות בני יעקב כי מסופר בו גבורות בני יעקב במלחמתם עם מלכי האמורי שנאספו עליהם אחרי מעשה שכם, ומלחמת יעקב ובניו עם עשו ובניו. במלחמות האלה הצטיין בפרט יהודה בגבורתו ואמץ רוחו.

הסיפור הזה הוא אגדה ישנה מאד שנזכרה גם בספר היובלות (פל"ז) שנתחבר ע"י יהודי אלכסנדריא בימי בית שני. ושם כמו במדרש ויסעו נאמר כי יעקב בעצמו הרג את עשו בהלחמו עמו בעזרת בניו, אולם בספר הישר מסופר כי המלחמה הזאת קרה במות יעקב ואז נהרג עשו לקיים נבואת רבקה "למה אשכל גם שניכם יום אחד", וכי יהודה הרגו. וכן הוא בתלמוד ירושלמי (כתובות פ"א וגיטין פ"ה), עם שנויים בתלמוד בבלי (סוטה י"ג), בספרי דברים סי' ל"ג, בתרגום יונתן בראשית ג', בפרקי דר"א (פל"ט), במדרש שוחר טוב (תהלים י"ח), ושם נאמר כי מיתת עשו היתה ע"י חושים בן דן. אמנם גם בסיפור ויסעו לא נתברר הדבר כל צרכו, כי בו נאמר שיעקב פצע אותו ועשו מת מפצעיו בארודין העיר וי"א לא מת שם. אגדת המלחמה הזאת היא בספרים חיצונים כמו צוואות שנים עשר שבטים, בצוואת יהודה (עי' קויטש אפאקריפא ח"ב צד 97, 107, 471), שיסודם מחכמי אלכסנדריא מכת האסיים, ואינן נאמנות ולכן לא נתקבלו אצל חכמינו. וע"ז יאמר הרמב"ן: ואם נאמין בספר מלחמות בני יעקב (מדרש ויסעו) וכו' (פי' הרמב"ן עה"ת בראשית ל"ד י"ג) כי לא חשבו לבר סמכא והיה מסופק באמונתו.

מדרש ויסעו נמצא בקובץ כ"י מן י"ט ספרים אשר בבריטיש מוזיאום בלונדון סי' 27089, ונדפס בקושטא בשנת רע"ט, ונדפס ע"י טשארלס בהוצאתו של ספר היובלים הוספה ב' (אוקספורד 1895), וע"י יעלינעק בבית המדרש ח"ג בתחלתו, והיא העתקה מלה במלה מילקוט שמעוני ח"א רמז קל"ג, ומפני שהילקוט הזה מצוי בידי העוסקים בספרות המדרשים אין מן הצורך להעתיק המדרש ויסעו פה.